

Dues visions contraposades

LLUÍS FOIX / Periodista

AVUI, 5 de maig del 2010

Ens atansem a un d'aquells moments de la nostra història en què les emocions se sobreposen a la realitat i ens embarquem en actituds que poden acabar en una frustració col·lectiva. Valoro positivament la decisió del president Montilla i del líder de l'oposició, Artur Mas, de defensar la vigència del Estatut seguint el camí establert per la legislació actual presentant un projecte de llei al Senat que demana la renovació del Tribunal Constitucional i també que una llei orgànica aprovada pels Parlaments de Catalunya i d'Espanya, ratificada en referèndum pel poble català, no pugui ser esmenada pel màxim tribunal de l'Estat.

ÉS CERT QUE HI HA QUI DIU QUE S'HAURIA D'ARXIVAR la idea de defensar l'actual Estatut, que amb Espanya no hi ha res a fer i que el millor és proclamar bon vent i barca nova mirant cap a un Estat propi, sobirà i independent. No sé si aquesta alternativa serà viable algun dia però ara com ara no hi ha una majoria social que li doni suport.

LA INDEPENDÈNCIA ÉS POSSIBLE sempre que la majoria de catalans hi estiguin d'acord. Em sembla molt pertinent que per reivindicar l'Estatut de Catalunya es faci per la via del dret i la persuasió, encara que sembli que és picar pedra endebades. Si els catalans ens presentem units per defensar una llei orgànica de l'Estat no veig com l'Estat s'hi pot girar en contra. Ja sé que em diran que sóc un beneit, després de tot el que el país ha viscut i patit des que el catalanisme començà a estar present en la política peninsular.

ELS CORRENTS CATALANISTES s'han anat modificant des que Catalunya lluitava pel proteccionisme econòmic, el federalisme polític, el tradicionalisme de Balmes, Mañé i Flaquer, Torras i Bages i Duran i Bas, fins al renaixement cultural basat en la llengua. Catalunya ha influït moltíssim en l'Espanya dels últims cent cinquanta anys, encara que mai no hagi pogut rebre ni una part del que els catalans hem aportat a l'Estat des del vessant econòmic i de la modernització.

DEIA ENRIC PRAT DE LA RIBA en el famós llibre La nacionalitat catalana "que el nacionalisme català mai no ha estat separatista, que sempre ha sentit intensament la unió germanívola de les nacionalitats ibèriques dintre de l'organització federativa, és aspiració enlairada d'un poble que, amb consciència del seu dret i de la seva força, marxa, amb pas segur, pel camí dels grans ideals progressius de la humanitat".

LA DECISIÓ MAJORITÀRIA de les forces polítiques catalanes per evitar que el Tribunal Constitucional torni a pronunciar-se en contra de l'Estatut posa a prova la indiferència amb què els espanyols acostumen a tractar les aspiracions d'un poble que no és hostil a ningú però vol que es respecti la seva singularitat i la seva cultura.

JORDI PUJOL ESCRIU EN EL SEGON VOLUM de les seves memòries que "jo sóc un nacionalista català que no vol ser castellà i que si per ser espanyol ha de ser castellà, no vol ser espanyol". És una definició recargolada però explica el sentiment de molts catalans que ens volem sentir còmodes dintre d'Espanya, sense renunciar a res del que ens és propi.

CATALUNYA ÉS UN PAÍS DE MARCA I DE PACTE que sempre ha ressorgit quan l'han esmicolat. Si es presenta amb aquestes credencials, o l'escolten o es produeix una crisi de grans dimensions. Amadeu Hurtado recorda en el seu llibre Quaranta anys d'advocat, tot recordant l'historiador francès Chastenet, que els "polítics espanyols només es preocupen de les coses públiques per una crisi de l'Estat; és més que una frase perquè responen a una veritat que el polític de la nostra terra no pot oblidar. Quan Companys es va decidir a fer el gest espectacular de la nit del 6 d'octubre, es va adonar tot seguit que havia obert una d'aquelles crisis emocionals que estimulen les nostres multituds a sentir el gust de l'agitació pels problemes permanents de la nostra vida pública". És recomanable la lectura del dietari d'Hurtado unes setmanes abans del 6 d'octubre de 1934, quan es posa en relleu que el conflicte entre la Generalitat de Companys i el govern de la República estava pràcticament resolt i que en dir-li al president que vindrien uns representants del govern de Madrid per tal d'arreglar el problema, Companys li digué que si vénen "els rebré a tiros".

AFORTUNADAMENT, NO ESTEM en aquelles circumstàncies que acabaren amb l'actuació de l'Estat davant del cop de Companys, i que van enviar a la presó tot el govern de Catalunya, que no fou alliberat fins després de les eleccions que guanyà el Front Popular el 16 de febrer de 1936, pocs mesos abans d'esclatar la Guerra Civil.

DEIA JOSEP PLA EN L'HOMENOT dedicat a Josep Ferrater Mora que "mentre el castellà només pot veure Espanya a través de l'Estat, en funció de l'Estat, el català és per definició, i en aquests últims anys per amargor, un antiestadista complet i total". Serà difícil que aquestes dues visions acabin reconciliant-se. El que provoca que el nacionalisme

espanyolista tingui per principal enemic el catalanisme polític és que defensa una idea alternativa d'Espanya. Aquest és el problema que no s'ha resolt fins ara. Val la pena intentar-ho novament? Penso que sí, perquè és innecessària una nova frustració.